

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2022/23:5

Fredagen den 14 oktober

---

§ 1 Allmänna frågor

Statsrådet Hans Dahlgren

Åtterrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 20 september 2022

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 18 oktober 2022

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Jag förklarar dagens EU-nämndssammanträde för öppnat.

Vi hälsar EU-minister Hans Dahlgren välkommen och börjar med åtterrapporten.

Anf. 2 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Jag har inget att tillägga till den skriftliga rapport som har cirkulerats till nämnden.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen och går vidare på dagordningen.

Vi går vidare på dagordningen till punkt 3, Vallagstiftning. Det är en riktlinjedebatt och diskussion.

Anf. 4 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Nämnden har kunnat ta del av den kommenterade dagordningen inför detta möte och den ståndpunkt som finns redovisad där inför denna riktlinjedebatt. Det är alltså inga beslut som ska fattas, men det ska diskuteras.

Förslaget om en reviderad valrättsakt kommer från Europaparlamentet. En del av det är att det vid val till Europaparlamentet utöver dagens nationella valkretsar ska införas ytterligare en valkrets, som omfattar alla medlemsstater och där 28 nya ledamöter ska utses. Man vill också ha nya och enhetliga regler för hur det ska upprättas röstlängder och kandidatlistor. Vidare vill man reglera partiernas nomineringsordningar och hur de genomför sina valkampanjer. Man vill också ha en gemensam valdag för hela unionen.

Från svensk sida har vi förstås anledning att särskilt noga granska hur dessa eventuellt nya bestämmelser överensstämmer med våra grundlagar. Vi bedömer att det finns delar i detta förslag som faktiskt skulle kunna komma i konflikt med våra grundlagar och våra grundläggande principer

för hur vi ska ha det med vårt valsysteem. Till exempel vill vi inte se några övergripande EU-regler om hur valkampanjerna ska bedrivas, och vi vill inte ha någon lagstiftning om vad nationella partiers kampanjmaterial ska innehålla eller hur politiska partier ska ordna sina nomineringsförfaranden. Detta är helt främmande för oss.

Regeringens uppfattning är att vi tydligt behöver klargöra vår negativa inställning till flera av dessa förslag. Vi vill inte vara med om att rubba den institutionella balans och maktfördelning som finns mellan EU:s institutioner. Vi vill inte ha en ny unionsövergripande valkrets, och vi vill inte ha ett system med så kallade spetskandidater.

Det regelverk vi nu har bygger på att val till Europaparlamentet i allt väsentligt ska följa samma regler som gäller för nationella val i respektive land, och i Sverige ska vi då följa de regler som vi har för våra val till kommuner, regioner och riksdag. Det har fungerat bra under alla val vi hittills haft, och det finns ingen anledning att ändra på detta.

Anf. 5 JOAR FORSSELL (L):

Vi har en avvikande ståndpunkt i KU, och för Liberalernas del är det prioriterat att balansen ska rubbas mellan EU:s institutioner eftersom vi menar att EU-parlamentet borde få mer makt i förhållande till de andra. Det är väl här vi skiljer oss tydligast från regeringen, utan att gå in på allt för många detaljer. Det finns ju i text också.

Anf. 6 MARTIN KINNUNEN (SD):

Det är vanligt förekommande att Europaparlamentet vill flytta makt på detta sätt, och det är också vanligt förekommande att de allra flesta svenska partier och regeringar motsätter sig detta.

Ser statsrådet någon risk att detta kan vinna stöd i rådet, eller är Europaparlamentet som tidigare ganska ensamt i detta?

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Kan jag tolka Joar Forssell som att Liberalerna följer upp sin avvikande ståndpunkt?

Anf. 8 JOAR FORSSELL (L):

Absolut!

Anf. 9 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Jag noterar den avvikande ståndpunkten men inser också att den avviker från övriga partier i EU-nämnden – kanske också i det kommande regeringsunderlaget, vad vet jag?

Sedan var det Martin Kinnunens fråga. Tyvärr är inte Europaparlamentet helt ensamt om att driva detta. Man har några bundsförvanter bland större stater som har ställt sig positiva till åtminstone delar av förslaget, och det är Frankrike, Tyskland, Spanien och Italien.

Detta måste dock antas med enhällighet. Alla länder måste ställa upp på det, och dessutom måste förändringarna ratificeras i alla EU-länders parlament. Om vi och de andra som fortfarande utgör en majoritet i denna fråga håller emot ska motståndet nog hålla.

Anf. 10 ORDFÖRANDEN:

Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande ståndpunkt anmäld från Liberalerna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Övriga frågor.

Anf. 11 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Jag har inget där.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Då går vi vidare till dagordningspunkt 5, Förberedelser inför Europeiska rådet den 20–21 oktober 2022. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 13 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Nämnden har ju tagit del av utkastet till slutsatser för mötet på torsdag och fredag i nästa vecka. Det är fyra områden som ska diskuteras: Ukraina, energifrågor, ekonomiska frågor och EU:s externa förbindelser. Jag ska nämna några övergripande ståndpunkter på dessa fyra områden.

När det gäller Ukraina handlar det om att fortsätta att stärka stödet militärt, ekonomiskt, humanitärt och politiskt.

Regeringen tycker att det är rätt att försöka få till stånd ytterligare sanktioner mot Ryssland och mot Belarus, som nu inte finns i utkastet i slutsatser, men Belarus fortsätter ju att upplåta sitt territorium för den ryska aggressionen, vilket måste fördömas. Jag tror att vi kommer att få framgång i att få med också detta i slutsatserna.

Vi vill också att Europeiska unionen snabbt ska kunna fortsätta att planera och koordinera arbetet med att ta ansvar för Ukrainas återuppbyggnad när den tiden väl är inne.

När det gäller sanktioner vill jag vara öppen med att det har blivit svårare och svårare att hitta nya kraftfulla åtgärder som inte slår hårdare mot EU:s egna medlemsstater än vad de gör mot Ryssland. Min uppfattning är att vi ska vara lite försiktiga med att kommunicera att vi kommer med nya sanktioner innan vi verkligen vet att vi kan göra det, för det är ju enigheten inom EU som har varit så betydelsefull för våra ställningstaganden i denna fråga.

När det gäller energifrågan ska kommissionen komma med ett förslag på tisdag nästa vecka. Det är väldigt när inpå, och vi vet ännu bara några få detaljer om vad det kan innehålla. Jag befarar därför att det kan bli en stökig diskussion på Europeiska rådet, för här finns det olika uppfattningar i olika länder om hur man ska gå vidare och lösa den energikris vi har framför oss inte bara i vinter utan där det också tornar upp sig en mycket besvärlig situation även nästa vinter. Vi är i starkt behov av att fortsätta med besparingsåtgärder i alla EU-länder.

Det vore väldigt bra om det gick att frikoppla priset på elektricitet från priset på gas, och det finns några olika förslag i den riktningen som kommer att diskuteras på torsdag och fredag. Dit hör till exempel ett tillfälligt pristak för gas för elproduktion som skulle kunna övervägas. När det gäller kostnaderna, för det kommer att kosta att införa sådana pristak, är vår uppfattning att det inte ska finansieras gemensamt.

Bakgrunden till den ekonomiska diskussionen är förstås den fortsatt höga inflationen och den kommande svåra vintern i olika avseenden.

I prognoserna för hela euroområdet tillväxt räknar man med en tillväxt på bara 0,3 procent under nästa år. Det kommer inte att fattas några konkreta beslut i denna fråga på Europeiska rådet nästa vecka, men en prioritet jag tror kommer att uttalas är att skydda de mest sårbara personerna i våra samhällen och samtidigt försöka bevara den europeiska globala konkurrenskraften.

De externa relationerna tror jag inte att man kommer att ägna så mycket tid på EU-toppmötet. Det sägs i slutsatserna att mötet ska ha en diskussion om förberedelserna för EU:s toppmöte med Aseanländerna i december och en strategisk diskussion om EU:s förbindelse med Kina. Min gissning är att detta bli ganska kortfattat, även om det är oerhört viktiga frågor, särskilt den om Kina.

Fru ordförande! Låt mig understryka att substansdiskussionen om detta kommer att föras på Europeiska rådet och inte i allmänna rådet och att statsministern på sedvanligt sätt kommer att samråda med nämnden inför detta.

Anf. 14 REBECKA LE MOINE (MP):

COP 27 nämndes inte i detta. Jag vill därför lyfta upp det eftersom det är viktigt att vi förbereder hur EU ska agera för att rika länder ska ta fullt ansvar för klimatskadliga utsläpp vilka orsakar enorm skada och lidande i fattiga delar av världen. Detta ansvar ska tas både genom nya och mer ambitiösa mål, finansiering av åtgärder för att minska utsläppen, klimat-anpassning och kompensation för redan uppkomna skador.

Anf. 15 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Ordförande! Jag tar med mig detta medskick och tror att även en ny statsminister kan ta med sig det inför Europeiska rådets möte.

Anf. 16 ORDFÖRANDE:

Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Uppföljning av konferensen om Europas framtid. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 17 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Ordförande! Detta är också en diskussionspunkt där inga beslut ska fattas. Man vill dock höra hur medlemsstaterna ställer sig till en speciell fråga, nämligen Europaparlamentets förslag om att man ska börja ändra EU:s fördrag.

Regeringens linje är att fördragen inte ska ändras till följd av framtidskonferensens slutrapport, och det är en ståndpunkt som jag bedömer är väl förankrad i riksdagen.

Vad Europaparlamentet vill göra är att ändra fördraget så att EU ska få ökade befogenheter på några områden. Man nämner till exempel hälso- och sjukvård och energiområdet. Man vill också öka användningen av kvalificerad majoritet i stället för enhällighet. Man vill även stärka Europaparlamentets egen roll, bland annat genom att ge parlamentet initiativrätt. Dessutom ska parlamentet vara medbestämmande över budgeten.

Europaparlamentet har nu skickat över dessa förslag till rådet, som i sin tur har att skicka dem vidare till Europeiska rådet, för det är i Europeiska rådet man med enkel majoritet kan besluta att det ska påbörjas en granskning av de förändringar som föreslås och sedan sammankalla ett konvent. Man kan också besluta att inte göra så eller helt låta bli att besluta något. Det är upp till Europeiska rådet att fatta beslutet.

Det som ska diskuteras nu på tisdag är alltså när i tiden dessa förslag från Europaparlamentet ska skickas över till Europeiska rådet för hantering där. Det är förstås viktigt att det sköts på ett korrekt sätt, och jag har stort förtroende för det tjeckiska ordförandeskapets hantering av denna fråga. Vår bedömning är att det inte finns något formellt hinder mot att skicka över förslagen till Europeiska rådet.

Jag vill också säga att diskussionerna vid det senaste mötet med allmänna rådet visade att aptiten bland medlemsstaterna för att nu inleda en process att ändra fördraget i de allra flesta fall är låg eller närmast obefintlig. Det senare i alla fall när det gäller Sverige.

Det finns ändå några medlemsstater som är öppna för att överväga en sådan här fördragsförändring framöver – eller om det uppkommer nya situationer.

I förlängningen kan det uppstå ett behov av att se över fördragen som en förberedelse för till exempel en framtida utvidgning av Europeiska unionen med ett stort antal medlemsstater, om det blir en sådan. Men där är vi förstås inte i dag.

Jag vill nämna en sak till. Alldeles nyligen blev det känt att det tjeckiska ordförandeskapet vill att rådet ska diskutera det så kallade återkopplingsevenemang som ska ske inom ramen för framtidskonferensen. Det är ett evenemang som har varit planerat att hållas nu i december. Nu har det visat sig finnas lite olika syn på vad det här evenemanget ska omfatta, vilka som ska delta, vad det ska syfta till och så vidare. Tjeckerna vill nu skjuta upp det till våren, alltså tiden för det svenska ordförandeskapet.

Från regeringens sida anser vi det vara önskvärt att det här evenemanget genomförs så snart som möjligt, gärna som planerat i december, och att det därmed sätts en ordentlig slutpunkt för konferensen. Vi menar att man med fördel skulle kunna ordna evenemanget digitalt eller i hybridformat, så att så många som möjligt kan delta.

Anf. 18 JOAR FORSSELL (L):

Oavsett vilka partier som är regeringsbildande är det svårt att få en ståndpunkt från Liberalerna för all federalism.

Vi instämmer såklart inte i allting som framtidskonferensen har kommit fram till, men en hel del, framför allt vad gäller att stärka parlamentet. Reformerna rörande initiativrätt och budget tycker vi är viktiga. Även kvalificerad majoritet i fler frågor är en rimlig väg att gå för att stärka parlamentets roll. Egentligen handlar det om att stärka medborgarnas roll. De europeiska medborgarna väljer parlamentet mer direkt än vad man väljer regeringsföreträdare, oavsett vilken regering det är och hur bra den är.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Från Moderaternas sida instämmer jag i statsrådets uppfattning – den här ståndpunkten har framförts många gånger och är väl förankrad här i nämnden. Jag stöder även det som statsrådet framförde om avslutningskonferensen.

Anf. 20 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Jag ska inte polemisera med Joar Forssell, men jag vill ändå redovisa regeringens uppfattning att det finns stora möjligheter att stärka EU:s förmågor på några viktiga områden, inte minst när det gäller utrikes- och säkerhetspolitiken, utan att för den skull ändra fördraget. Det finns möjligheter att gå över till votering med kvalificerad majoritet i stället för enhällighet om man så önskar. Detta kräver visserligen ett beslut med enhällighet, men möjligheten finns i fördraget genom den så kallade passerellen och kräver ingen fördragsändring. Rådets rättstjänst har gjort tydligt att mycket av det som Europaparlamentet vill ha till stånd genom sin resolution i själva verket kan åstadkommas även utan fördragsändring.

Anf. 21 JOAR FORSSELL (L):

Efter att ha hört regeringens svar vill jag anmäla en avvikande ståndpunkt i enlighet med det jag nyss sa.

Anf. 22 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande ståndpunkt från Liberalerna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Rättsstatsprincipen i Polen – motiverat förslag enligt artikel 7.1 i EU-fördraget. Det är en informationspunkt.

Anf. 23 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Ordförande! Det väntas en uppdatering från kommissionen om rättsläget i Polen. När det gäller artikel 7-processen menar regeringen att frågan måste stå kvar på rådets dagordning så länge kommissionen gör bedömningen att det föreligger en risk för ett systematiskt hot mot rättsstatens principer i Polen. Jag menar att det kommande svenska ordförandeskapet behöver ha beredskap för att ta upp både lägesuppdateringar som den här och utfrågningar med såväl Polen som Ungern inom ramen för artikel 7-förfarandena under det halvår som förestår.

Beträffande Polen är det fortfarande fundamentalt att landet måste respektera rättsstatens principer i alla sammanhang, bland annat genom att följa EU-domstolens domar. Jag ska ge några exempel på rättsstatsproblem i Polen.

Just nu finns det fortfarande en allvarlig oro för oberoendet hos det nationella domstolsrådet, som ansvarar för att utse domare i Polen. Det har fattats beslut – i fjol var det väl – i den polska författningsdomstolen om att den polska grundlagen har företräde framför EU-domstolens domar, i synnerhet i frågor som rör det polska rättsväsendet. Åklagarväsendets effektivitet och oberoende är hotade. Ämbetena justitieminister och riksåklagare ligger till exempel hos samma person i Polen. Polens justitie-

minister har makten att både utse och avsätta åklagare, vilket ger möjlighet till omfattande politiska ingrepp i rättsapparaten.

2022/23:5
14 oktober

Jag kan också nämna att Polen ännu inte har begärt någon utbetalning från återhämtningsfonden, trots att det nu har beslutats att man ska kunna få medel därifrån om man uppfyller vissa benchmarks – milestones, tror jag att det kallas i kommissionens förslag – som rådet har ställt sig bakom. Man kan förstås spekulera om vad detta säger om den politiska viljan att över huvud taget uppfylla villkoren.

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Övriga frågor.

Anf. 25 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Här har jag kort information. Det är meningen att kommissionen ska informera om ett nytt meddelande som jag tror presenterades i går. Det handlar om efterlevnaden av EU-rätten och hur denna efterlevnad kan förbättras.

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi så hemskt mycket för statsrådets och hans medarbetares närvaro här i dag. Trevlig helg!

Anf. 27 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Tack detsamma, fru ordförande!

§ 2 Utrikes frågor

Kabinettssekreterare Robert Rydberg

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor den 18 juli 2022

Återrapport från informellt möte den 29–30 augusti 2022

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor den 17 oktober 2022

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Välkomna hit, kabinettssekreteraren med medarbetare! Vi har på dagordningen en återrapport från mötet i rådet den 18 juli och en återrapport från ett informellt möte i rådet den 29–30 augusti 2022. Jag vet inte om vi ska ta båda återrapporterna på en gång eller ta dem en och en. Det får kabinettssekreteraren berätta själv.

Anf. 29 Kabinettssekreterare ROBERT RYDBERG:

Fru ordförande! EU-nämnden har mottagit skriftlig återrapportering. Jag har inget att tillägga därtöver.

Anf. 30 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för återrapporterna.

Vi går in på rådets dagordning och samrådet inför mötet i rådet den 17 oktober. Vi börjar med dagordningspunkt 3, Aktuella frågor. Det är en informationspunkt som är återkommande inom ramen för utrikesrådet.

Anf. 31 Kabinettssekreterare ROBERT RYDBERG:

Den höga representanten väntas som vanligt ta upp olika ämnen under punkten Aktuella frågor. Även om ståndpunkter om dessa frågor inte ska förankras i riksdagen vill jag säga några ord om några frågor som vi tror kan komma upp.

Protesterna i Iran kommer att diskuteras under Aktuella frågor. Sverige välkomnar detta. Vi följer den allvarliga händelseutvecklingen mycket nära. Som bekant dog en ung kvinna som internationellt ofta kallas Mahsa Amini under oklara omständigheter efter att ha arresterats av den så kallade sedlighetspolisen. Detta blev upprinnelsen till omfattande demonstrationer. Det finns uppgifter om att över 200 personer ska ha dödats av säkerhetsstyrkorna. EU gjorde ett gemensamt uttalande den 25 september. Budskapen var tydliga. Mahsa Aminis död måste utredas och ansvariga ställas till svars. Våld mot fredliga demonstranter måste upphöra. Yttrande- och mötesfrihet måste respekteras och tillgång till Internet säkerställas.

På måndag väntas FAC fatta beslut om ytterligare sanktionslistningar av personer och enheter som är skyldiga till kränkningar av mänskliga rättigheter i Iran. Det rör sig om den så kallade sedlighetspolisen, politiker och andra delar av polis och säkerhetstjänst som är ansvariga för den våldsamma hanteringen av protesterna. Sverige har aktivt stött dessa listningar. Regeringen samråder skriftligen med EU-nämnden om det formella rådsbeslutet. Eventuellt kommer FAC även att få en uppdatering om förhandlingarna om återgång till den kärntekniska överenskommelsen JCPOA.

Vi har fått information om att vår HR/VP har för avsikt att ta upp förberedelserna inför FN:s klimatkonferens COP 27, som hålls i Egypten i november. Borrell väntas understryka behovet av en ambitionshöjning i klimatarbetet, inte minst av medlemmarna i G20. Han väntas framhålla behovet av en nära dialog med utvecklingsländerna, som förväntar sig framsteg när det gäller klimatfinansiering, liksom frågan om skador och förluster till följd av klimatförändringar.

Danmark och Tyskland har tagit initiativ till en vängrupp inom EU för förstärkt klimatdiplomati. Gruppen kommer att sjasättas vid ett möte med intresserade stater morgonen före FAC. Sverige kommer att delta i gruppen.

Vi har även fått besked om att Borrell kommer att ta upp den senaste utvecklingen i Etiopien. Striderna i landets norra delar har sedan slutet av augusti återigen eskalerat. Den fem månader långa vapenvilan har brutits. Situationen är bräcklig. Hela den omgivande regionen påverkas av utvecklingen. Parterna måste förmås att förhandla fram en politisk lösning. Sverige stöder Afrikanska unionens medlingsansträngningar. Vi stöttar även EU:s särskilda sändebud för Afrikas horn, Annette Weber, som spelar en aktiv roll tillsammans med FN:s och Förenta staternas sändebud.

EU har sedan oktober förra året villkorat det sjuåriga programstödet till Etiopien med krav på eldupphör, humanitärt tillträde och ansvarsutkrävande. Sverige har välkomnat att EU använder det ekonomiska stödet som påtryckningsmedel.

Sverige kommer vid mötet att redogöra för den senaste händelseutvecklingen kring det troliga sabotaget mot Nord Stream 1 och 2. Även om det inte är en fråga om ett angrepp på svenskt eller danskt territorium ser regeringen som bekant mycket allvarligt på det som inträffat. Vi fortsätter också att samarbeta nära med Danmark och Tyskland. Syftet med att ta upp denna fråga på FAC är att betona att det är en händelse som berör hela EU. Vi behöver stå enade i att bemöta alla typer av hybridangrepp som kan påverka EU, inklusive unionens gemensamma energisäkerhet.

Anf. 32 LEIF NYSMED (S):

Fru ordförande! Tack för informationen, kabinetssekreteraren! Vi tycker naturligtvis att det är bra att EU inför sanktioner mot Iran med tanke på de brutala angrepp som den iranska regimen nu genomför mot demonstranter. Men jag skulle också vilja lyfta upp de brutala och grymma attacker som den iranska regimen samtidigt genomför mot den kurdiska befolkningen, i Iran men också i Irak genom exempelvis raketattacker.

Kurderna straffas nu hårt under protesterna i Iran. Man använder demonstrationerna som förevändning för att gå hårt åt den kurdiska befolkningen. Jag tycker att detta är ett viktigt perspektiv som jag utgår från också kan tas med i diskussionen.

Anf. 33 DANIEL RIAZAT (V):

Ordförande! Om två dagar har det gått en månad sedan Jina Amini blev mördad – vi ska komma ihåg att det är hennes namn. Protesterna har under de 28 dagar som gått sedan dess pågått varje dag i landets samtliga regioner. Skolelever har mördats, fängslats och torterats. Det kom i går uppgifter i svenska medier om att man nu har omskolningsläger för barn

och unga. Universitetsstudenter stängs in på universitet och blir därefter fängslade, torterade eller mördade. Strejker pågår bland arbetare i oljesektorn och gruvnäringen, bland busschaufförer och lärare och inom en hel del andra yrken.

I Baluchistan mördades över 80 personer när de klev ut från moskén efter fredagsbönen. I Kurdistan är siffran ännu osäker, för internet har i princip helt stängts av i de delarna av landet, vilket gör det otroligt svårt. Men vi vet att det pågår försök till massmord i de områdena. I Teheran fortsätter skolelever att protestera, liksom resten av befolkningen.

Utöver detta har man, som den socialdemokratiska ledamoten nämnde, också attackerat ett annat lands territorium, vilket, menar jag, är ett brott mot internationella lagar och mot folkrätten.

Sanktionerna som nämns är bra. Till att börja med vill jag säga att vi är otroligt kritiska till att EU:s höga representant inte ansåg att detta var värt en egen punkt. Man tog upp det under aktuella frågor i stället för att ha en egen diskussionspunkt om det.

Utöver detta är det självklart bra med riktade sanktioner mot individer som på något sätt har kopplingar till regimen. Det är viktigt att det inte enbart handlar om dem som officiellt tillhör regimen utan även om deras närstående som just nu befinner sig i Europa och på många andra platser i västvärlden.

Det är dock något som saknas. Stödet för folkets protester kan inte enbart uttryckas genom dessa sanktioner. Då är frågan vad det just nu förs för diskussioner om hur man skulle kunna utvidga detta för att visa ett bredare stöd till folket. Hur ser man till exempel på frågan om tillgång till internet? Vad kan Europa göra där? Hur ser man på att Iran om några veckor ska delta i ett VM, som i sig är en problematisk tillställning eftersom det hålls i Qatar? Hur ser man på Irans deltagande i internationella sammanhang?

Jag vill också veta om man i dessa samtal nämner något om kärnavtalet med Iran, som man vill återupprätta. Påverkar detta EU:s inställning till hur hårt man agerar gentemot Iran? Så har det nämligen känts, i alla fall fram till i dag.

Detta är några av de synpunkter och frågor jag har. Jag återkommer med fler när kabinetssekreteraren har svarat.

Anf. 34 Kabinetssekreterare ROBERT RYDBERG:

Jag instämmer helt i att det råder en mycket allvarlig situation i Iran. Vi har sett en eskalering av våldet i Iran – en eskalering som, vilket Leif Nysmed och Daniel Riazat påpekar, har ägt rum i landet som helhet, men i särskilt stor utsträckning i de delar av Iran där huvuddelen av den kurdiska befolkningen har sin hemvist. Det är korrekt att det i den repression som nu pågår finns ett särskilt element som riktar sig mot kurder i Iran.

Jag delar naturligtvis också helt uppfattningen att attacker och militära insatser på ett annat lands territorium är helt oacceptabla och folkrättsvidriga. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Detta är naturligtvis utomordentligt allvarligt.

Det sanktionspaket som vi förväntar oss kommer att antas på måndag är kraftfullt, när det gäller både de enheter som inkluderas och antalet personer som finns på listan och deras nivå. Jag ser denna typ av sank-

tioner, denna lista över omfattande sanktioner, även som ett viktigt sätt för Europa att uttrycka sin solidaritet med det iranska folket i denna svåra situation. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

2022/23:5
14 oktober

En viktig process har pågått när det gäller förhandlingar om JCPOA, kärnenergiavtalet. Från europeisk men också amerikansk sida har vi gjort och fortsätter att göra vårt bästa för att separera frågorna om förhandlingar med Iran om kärnenergiavtalet från vår kritik och våra åtgärder mot Iran med anledning av MR-situationen där. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Anf. 35 DANIEL RIAZAT (V):

Fru ordförande! Tack, kabinetssekreteraren, för svaret! Inget annat nämndes utöver det som redan sagts. Det är viktigt att den svenska representationen, vilka det nu blir, på mötet på måndag tar upp frågan om hur ytterligare steg kan tas för att visa solidaritet. Sannolikheten för att väldigt många som står på den här listan skulle befinna sig i våra länder och bli arresterade är ganska liten. Det är en viktig markering, och den måste finnas med. Detta har vi också sagt från Vänsterpartiets sida.

Det finns dock andra frågor. Ett minimum skulle till exempel kunna vara att man i samtliga EU-länder kallar upp Irans ambassadörer. Detta har inte gjorts hittills. Den svenska regeringen har vägrat att ens svara på frågan om varför man inte vill kalla upp den iranska ambassadören. Några EU-länder, Spanien och en rad andra, har ändå sagt att de vill få till något slags gemensam strategi kring detta i EU. Varför kan då inte Sverige gå före och ställa ett sådant krav? Jag vill betona att man bland det iranska folket inte pratar om att kalla upp ambassadörer utan om att de måste slängas ut från alla europeiska länder. Jag lägger alltså fram det otroligt mildt när jag säger att det minsta man kan göra är just att kalla upp ambassadörerna. Man kan ta ställning till Irans deltagande i olika internationella sammanhang.

När det sedan gäller kärnenergiavtalet kan man försöka hålla isär frågorna. Men det är ett faktum att viljan att få till avtalet har lett till att Europa inte har agerat lika hårt som man har gjort mot en rad andra länder som har förtryckt sin befolkning på detta sätt. Vid en jämförelse med händelser i närtid kan vi se att det blir helt andra ageranden än tidigare. Det är klart att folk då drar slutsatsen att kärnenergiavtalet har påverkat Europas och USA:s inställning gentemot Iran.

Jag vill dessutom återigen ta upp att jag menar att Sverige bör kritisera EU:s höga representant Josep Borrell för att denna punkt inte har hanterats som en viktigare fråga och för att den inte dyker upp som en egen diskussionspunkt.

Jag vill också göra ett medskick om att frågan om internet är otroligt avgörande när det gäller att få ut information. Det sätt regeringen under alla år har använt för att förtrycka folket har varit just att begränsa internet, sociala medier och liknande. Man har därmed kunnat bomba ihjäl människor i olika städer utan att andra, i andra städer eller andra länder, ser det. Därför är det viktigt att detta förs fram i diskussionerna så att det inte enbart stannar vid sanktionerna.

Anf. 36 MALIN BJÖRK (C):

Fru ordförande! Jag vill också beklaga att denna viktiga fråga ligger under en punkt som gäller övriga frågor och inte som en särskild punkt på dagordningen.

Med detta sagt vill jag göra ytterligare ett medskick och ställa en fråga till kabinetssekreteraren, som redogjorde för att man under sammanträdet ska diskutera vikten av att värna de mänskliga rättigheterna i Iran. Har kabinetssekreteraren eller utrikesministern för avsikt att under denna punkt också särskilt betona vikten av kvinnors rättigheter i Iran?

Anf. 37 Kabinetssekreterare ROBERT RYDBERG:

Ordförande! Jag tror inte att några medskick under denna aktuella fråga, i den mån det är möjligt, är nödvändiga, vare sig när det gäller internet eller när det gäller frågan om kvinnors rättigheter.

Jag sa i mina inledande kommentarer att yttrande- och mötesfrihet måste respekteras och tillgång till internet säkerställas. Det är ett väsentligt medel för Iran för att upprätthålla sin kontroll över utvecklingen att på olika sätt stänga av och begränsa tillgången till internet.

Vi har också i alla kommentarer från svensk sida om utvecklingen i Iran under de senaste veckorna varit utomordentligt tydliga med att dessa övergrepp mot mänskliga rättigheter riktas mot Irans kvinnor i högre grad än mot befolkningen i dess helhet. Det har varit imponerande att se hur Irans kvinnor har rest sig i protest, inte bara mot de händelser som ledde till Mahsa Aminis död utan mot de grundläggande regelverk som inskränker kvinnors frihet och rättighet att uttrycka sig och klä sig på det sätt de vill, på ett sätt som är ännu mer begränsande än de åtgärder som gäller Irans befolkning i dess helhet.

Jag vill säga att jag i min bedömning inte håller med om att vikten av att nå i mål när det gäller kärnenergiavtalet har begränsat eller hållit tillbaka EU när det gäller kritik mot utvecklingen av mänskliga rättigheter i Iran. Jag vill i ännu högre utsträckning säga att det inte har begränsat och inte kommer att begränsa Sveriges uppfattning och agerande. Vi har inte bara framfört våra åsikter och vår syn på detta till den iranske ambassadören här i Stockholm, utan vi har framfört det på plats i Teheran och direkt till Irans utrikesminister när Ann Linde träffade honom i New York i samband med generalförsamlingens öppnande.

Anf. 38 ORDFÖRANDE:

Vi tackar för informationen under denna punkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Rysslands aggression mot Ukraina. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 39 Kabinetssekreterare ROBERT RYDBERG:

Den första diskussionspunkten är alltså Rysslands aggression mot Ukraina. Dmytro Kuleba, Ukrainas utrikesminister, har bjudits in att delta över videolänk i början av diskussionen.

Rysslands fullskaliga aggression mot Ukraina har nu pågått i över sju månader. Vi har sett ukrainska framgångar på slagfältet och betydande ryska förluster. Kreml har nu valt att ytterligare eskalera aggressionen. För första gången sedan andra världskriget har Ryssland mobiliserat. Ryssland genomför även tvångsmobilisering av ukrainare på de ockuperade territo-

rierna, inklusive Krim. Denna tvångsmobilisering utgör ytterligare ett brott mot krigets lagar.

Rysslands agerande de senaste veckorna visar även tydligt att Krim, i motsats till vad som ofta anförts av Ryssland, inte var något sårfall. Efter skenomröstningar har Ryssland annekterat de ukrainska länen Donetsk, Luhansk, Zaporizjzja och Cherson, i strid med folkrätten och FN-stadgan. Dessa regioner är precis som Krim en del av Ukraina. Det ryska agerandet rubbar på intet sätt Ukrainas lagliga rätt att försvara sig och återta ockuperat territorium eller för den delen vår rätt att hjälpa Ukraina i denna strävan.

Det är glädjande att FN:s generalförsamling i onsdags fördömde Rysslands illegala annektering. Röstsiffrorna var också bättre än för de resolutioner som antogs under våren. Genom gediget diplomatiskt arbete av EU liksom av Sverige bidrog vi till denna betydelsefulla markering.

Politiskt innebär den illegala annekteringen att Ryssland med en absurd tolkning av folkrätten kan komma att påstå att ukrainska försök att befria dessa territorier, och utländskt stöd till detta, utgör angrepp mot Rysslands territoriella integritet som ger dem rätt till motåtgärder.

I helgen förstördes delar av den så kallade Kertjbron, som byggdes av Ryssland 2018 för att skapa en landförbindelse över Kertjsundet till Krimhalvön. Ryska företrädare har anklagat Ukraina för attacken. Vi vet inte med säkerhet vem som ligger bakom explosionen men kan konstatera att bron utgör ett legitimt mål i den väpnade konflikten.

I måndags inledde Ryssland som vedergällning ett storskaligt robotanfall mot flera städer i Ukraina. Sverige har fördömt dessa brutala ryska bombningar, där civila och energisektorn verkar ha varit huvudmål. Rysslands mobilisering och illegala annektering liksom president Putins hot om att använda kärnvapen syftar tveklöst till att avskräcka väst från ytterligare stöd till Ukraina. EU måste visa att vi inte kommer att vackla utan att vi är beredda att stärka det militära, ekonomiska och politiska stödet till Ukraina och öka trycket på Ryssland. Det innefattar utökade sanktioner och åtgärder för att säkerställa ansvarstagande för de brott som Ryssland begår.

EU antog nyligen ett åttonde sanktionspaket mot Ryssland. Det inkluderar bland annat utökade export- och importförbud, ytterligare listningar av individer och enheter samt rättsliga förutsättningar för pristak på rysk olja. Det är bra, men det räcker inte. Sverige verkar för att EU kontinuerligt ska förbereda nya sanktioner. Vi bör påbörja arbetet med att förbereda ett nionde sanktionspaket.

Ytterligare sanktioner mot Belarus är också påkallade. Ett mer aktivt belarusiskt deltagande i kriget behöver mötas av ett tydligt svar från EU. Det är också viktigt att Belarus inte låter sig användas för att kringgå sanktionerna mot Ryssland.

FAC väntas på måndag godkänna en militär träningsinsats till stöd för Ukrainas försvarsmakt, EU Military Assistance Mission, EUMAM. Insatsen har specifikt efterfrågats av Ukraina. Sverige välkomnar träningsinsatsen och ser över hur vi kan bidra.

För att de ukrainska styrkorna ska kunna fortsätta att bjuda Ryssland motstånd behövs ytterligare leveranser av försvarsmateriel. Det är angeläget att den europeiska fredsfaciliteten, EPF, kan fortsätta att prioritera stöd till Ukraina. FAC väntas nu fatta beslut om att utöka EPF-stödet med ytterligare 500 miljoner euro till totalt 3 miljarder euro. Det är likaså viktigt

med ett finansiellt stöd som är långsiktigt, samordnat och omfattande för att undvika en ukrainsk finansiell kollaps. Som ett första steg verkar Sverige för att återstående 3 miljarder av EU-kommissionens makroekonomiska stöd till Ukraina ska betalas ut skyndsamt.

EU bör också se över sätt att stödja Ukraina inför den kommande vintern, vilket gör stärkt humanitärt och materiellt stöd särskilt angeläget. Samtidigt kommer EU att behöva engageras i återuppbyggnaden av Ukraina. Kommissionen presenterade i maj planer på en plattform för återuppbyggnadsstöd till Ukraina.

EU:s beslut om att ge kandidatlandsstatus till Ukraina var historiskt. Ukraina har trots pågående krig fattat en rad viktiga reformbeslut. EU måste vara redo att ta nästa steg när och om Ukraina levererar i enlighet med uppställda kriterier.

Vi har fått signaler om att Josep Borrell eventuellt kommer att vilja hålla en presskonferens efter FAC för att kommentera EU:s relation till Ryssland och Ukraina. Det är angeläget att hans budskap förmedlar EU:s principfasta hållning om Rysslands aggression och EU:s stärkta stöd till Ukraina.

Jag vet att statsministern i EU-nämnden i förra veckan fick en fråga om hur biståndet används i Ukraina. Låt mig därför avslutningsvis säga några ord om detta. Sverige har sedan februari lämnat stöd i olika former till Ukraina till ett totalt värde av cirka 5,2 miljarder kronor. I denna summa ingår humanitärt bistånd och reformbistånd om mer än 1,5 miljarder kronor. Det humanitära biståndet, som utgör huvuddelen av de 1,5 miljarderna har förmedlats via Röda Korset och olika FN-organisationer, såsom WFP, UNHCR och Unicef, och gått till internflyktingar och andra nödställda. Genom reformbiståndet, där vi under lång tid varit bland de främsta givarna, har Sverige på senare tid börjat stödja vissa återuppbyggnadsprojekt, bland annat fjärrvärme till byggnader för internflyktingar.

EU:s bistånd till Ukraina har, liksom Sveriges, ökat väsentligt sedan februari. För att möta Ukrainas finansiella behov har EU aviserat 9 miljarder euro i makrofinansiellt stöd. 335 miljoner euro har allokaterats till humanitära stödprogram. Därutöver har 45 000 ton materiellt stöd till ett värde av cirka 400 miljoner euro levererats till Ukraina från medlemsstaterna via EU:s civilskyddsmekanism.

Anf. 40 MARTIN KINNUNEN (SD):

Jag har inga stora synpunkter på regeringens ståndpunkt.

En fråga är pristaket på olja, som diskuteras av G7-länderna och även av EU. Har man reflekterat över de risker som finns med det?

Jag tror att alla är eniga om att man vill minska intäkterna för Ryssland, men vi ser redan en signifikant rabatt på den ryska oljan. Vad jag kunde se senast har den varierat mellan 20 och 30 dollar per fat. Opec motiverade sin cut senast med bland annat dessa planer. Ryssland skulle kunna svara med att minska sin produktion och på så vis upprätthålla höga priser och kanske i teorin tjäna på det.

Har man reflekterat över de risker som finns med ett pristak, nu när marknaden redan har sett till att ordna fram en signifikant rabatt som minskar intäkterna?

Anf. 41 Kabinettssekreterare ROBERT RYDBERG:

Jag håller med Martin Kinnunen om att frågan om pristak på fossila bränslen från Ryssland är långt ifrån en enkel och okomplicerad fråga. Tvärtom är det en punkt där det finns argument för och emot och där det finns risker av olika slag. En noggrann prövning och diskussion där inte minst kommissionen har haft en ledande roll har lett till slutsatsen att detta är ett bra och verkningsfullt element som en del av en bredd av olika åtgärder, i syfte att också minska Rysslands intäkter från fortsatt export av fossila bränslen till Europa.

Vi såg initialt i konflikten, och jag minns flera tillfällen när detta påpekades här i EU-nämnden, en utveckling, motsägelsefull eller absurd om man så vill, att även i ett skede där EU fattade ett antal beslut om olika sanktionsåtgärder att prisutvecklingen på fossila bränslen gjorde att Rysslands intäkter från exporten ökade. Det är naturligtvis något som vi har all anledning att pröva alla olika metoder för att försöka förhindra.

Anf. 42 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare på dagordningen till punkt 5, Kina. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 43 Kabinettssekreterare ROBERT RYDBERG:

Samsynen och solidariteten inom EU i frågor som rör Kina fortsätter att öka. Det är välkommet och i linje med svenska prioriteringar. Ett starkt och enigt EU är avgörande i förbindelserna med Kina.

Sverige verkar för att Kina ska diskuteras regelbundet på alla nivåer inom EU. Diskussionen vid FAC är en del i detta. Nära kontakter med likasinnade länder och ett starkt transatlantiskt samarbete om Kina förblir också centralt.

EU behöver också gemensamt stärka sin beredskap för att hantera ett alltmer självsäkert och ibland aggressivt Kina. För att främja gemensamma intressen behöver EU fortsätta att slå vakt om de värden som utmanas av Kina, inte minst den regelbaserade världsordningen och respekten för folkrätten. Kinas stöd för Rysslands syn på den europeiska säkerhetsordningen understryker betydelsen av detta.

I dialogen med Kina ska EU fortsätta att ta upp Rysslands aggression mot Ukraina. Vi ser nu faktiskt vissa tecken på att Kina vill undvika att uppfattas som alltför nära associerat med det ryska agerandet.

De ökade spänningarna och Kinas alltmer aggressiva agerande i Taiwansundet är allvarligt. Sverige manar till nedtrappning och dialog. Fredliga lösningar krävs, och de bör göras på ett sätt som överensstämmer med viljan hos Taiwans befolkning.

Situationen för de mänskliga rättigheterna i Kina har ytterligare försämrats de senaste åren – i synnerhet vad gäller medborgerliga och politiska rättigheter. EU:s gemensamma agerande i dessa frågor, inklusive vad gäller Xinjiang, Tibet och Hongkong, är även i fortsättningen prioriterat.

Det var viktigt att EU vid det nyligen avslutade mötet i FN:s råd för mänskliga rättigheter återigen uttalade sig gemensamt om MR-situationen i Kina. Vid MR-rådets möte föreslog Sverige i en liten grupp tillsammans

med bland annat Förenta staterna, Storbritannien och de nordiska länderna en diskussion om MR-kontorets rapport om Xinjiang. Tyvärr röstades förslaget ned, vilket visar på utmaningarna med att samla globalt stöd för en principfast hantering av MR-situationen i Kina.

Sverige arbetar med oförminskad styrka för att Gui Minhai ska frigges. Det internationella engagemanget för Gui Minhai är stort, inte minst från EU:s sida. EU har uttalat sig offentligt om fallet flera gånger, inte minst i samband med toppmöten mellan EU och Kina, med krav på Gui Minhais frigivning. Den solidariteten måste fortsätta.

EU behöver samtidigt bejaka samarbete med Kina där det gynnar våra intressen och är i linje med våra värderingar, till exempel för att främja ett rättvist och ömsesidigt handelsutbyte och för att finna lösningar på globala utmaningar, inte minst på klimatområdet.

Anf. 44 STEFAN OLSSON (M):

Jag delar Robert Rydbergs uppfattning i sak när det gäller Kina, men i utrikesutskottet hade vi en diskussion om orden ”framåtlutad” eller ”aggressivt” ska användas för att förklara Sveriges ståndpunkt. Då var vi tydliga med att säga att det är aggressivt som ska gälla.

I det papper jag har fått utdelat används ordet framåtlutad. Jag hoppas att det är den text som nu har lästs upp som kommer att användas.

Anf. 45 Kabinettssekreterare ROBERT RYDBERG:

Jag lyssnade mycket noga på kommentarerna i utrikesutskottet, vilket ledde till att ordet ”framåtlutad” i det manuskript jag använder i dag byttes ut till ordet ”självsäkert”. Det är det ord i lämplig engelsk översättning som jag tror att vår representant kommer att använda sig av på måndag.

Anf. 46 ORDFÖRANDE:

Det är ju det talade ordet vid mötet som gäller.

Anf. 47 DANIEL RIAZAT (V):

Jag tror inte att jag är ensam om att bli förvirrad.

Jag vet inte på vilket sätt ordet ”självsäkert” blir en markering. På vilket sätt kommer budskapet fram? Om syftet är att tala om Kina som en aktör som blir alltmer aggressiv är det väl i så fall det begreppet som bör användas. Självsäkert låter mer positivt än negativt i sammanhanget.

Anf. 48 JOAR FORSSELL (L):

Jag tycker att Vänsterpartiet är bra i dag! Man hade rätt om Iran också.

Det här är nästan löjeväckande. Det är klart att ”framåtlutad” och ”självsäkert” är ord som har positiva konnotationer. Kinas beteende måste beskrivas som aggressivt, oacceptabelt – i den typen av ordalag.

Den här texten kan läsas som att vi med bejakandet av samarbetet och ”yada yada” tycker att det är viktigare med handel och goda relationer med Kina än att vara tydliga mot Kina. I själva verket borde Sverige och EU utveckla sina relationer med Taiwan och fördjupa dem på alla punkter snarare än att över huvud taget ta några hänsyn till Kinas reaktioner på detta.

Jag var med på utrikesutskottets möte, och jag tyckte det var tydligt att många ville ha ordet ”aggressiv”, inte ”framåtlutad”. Att landa i självsäkert är nästan en komplimang. Så kan man inte göra! Det blir larvigt. Man får faktiskt ändra sig här.

Anf. 49 MALIN BJÖRK (C):

Jag ansluter till tidigare talare vad gäller behovet av att skriva ”aggressivt”, inte ”framåtlutad” eller ”självsäkert”. Det ger helt felaktiga signaler.

Jag lyssnade särskilt på vad kabinetssekreteraren sa om agerandet i Taiwansundet. Där uppfattade jag att det tidigare ”framåtlutad” hade bytts ut till ”aggressivt”. Därefter var det talade ordet att Sverige manar till nedtrappning och dialog.

Jag har också fått höra från utrikesutskottet att det har varit en diskussion kring ordet dialog. Med erfarenhet av hur Ryssland har hanterats genom åren är det inte så lovande med ”dialog” om en väg framåt med Kina med tanke på landets aggressiva beteende i Taiwansundet. Vi vänder oss också mot att använda ordet ”dialog” i det sammanhanget. När det gäller Kinas aggressiva beteende i Taiwansundet ska vi mana till nedtrappning.

Anf. 50 Kabinetssekreterare ROBERT RYDBERG:

Jag känner mig nästan inbjuden att läsa upp min inledning en gång till för att helheten, inte enstaka ord eller bisatser, ska framgå. Men jag förstår att nämndens och ledamöternas intresse för utvecklingen utanför rummet är sådant att det kanske vore mindre populärt och önskvärt att jag gör detta.

Jag vill samtidigt uppmuntra nämndens ledamöter att reflektera över helheten och reflektera över antalet gånger som jag i min inledning talade om aggression, talade om Kinas brott mot mänskliga rättigheter, talade om det aggressiva agerandet i Taiwansundet och talade om Sveriges ledande roll när det gäller att i FN:s råd för mänskliga rättigheter uppmärksamma MR-brott i Ukraina. Vidare talade jag om de offentliga uttalanden vi har gjort om den typen av frågor.

Jag vill också säga att specifikt när jag använder ordet ”dialog” när det gäller situationen i Taiwansundet rör det sig inte om en dialog mellan EU och Kina på den punkten, utan det är en uppmaning till dialog mellan Peking och Taipei i frågor som rör relationerna som påverkar Taiwansundet.

Om vi ska välja olika specifika ord har jag faktiskt svårt att se vilka ord som vore bättre att rekommendera när det gäller den typen av relationer än just ”dialog” och ”samarbete”. Det gäller att man talar om situationen och hittar fredliga lösningar som undviker en upptrappning som är farlig för internationell säkerhet.

Anf. 51 LEONID YURKOVSKIY (SD):

Fru ordförande! Jag tackar för informationen och klargörandet från kabinetssekreteraren.

Jag vill bara påpeka att på samma sätt som vi i nämnden reagerar på de enskilda formuleringarna kommer det säkert att finnas en viss tyngd i detta hos den slutgiltiga mottagaren. Jag vill verkligen understryka vikten av det.

Anf. 52 DANIEL RIAZAT (V):

Jag har lyssnat på den kritik som regeringen har framfört gentemot Kina när det gäller frågan om mänskliga rättigheter, men enstaka ord har betydelse. Jag menar att ord som ”framåtlutad” och ”själsäker” inte passar i det här sammanhanget, och jag vågar påstå att väldigt många delar den åsikten. Därför bör kabinettssekreteraren ändra dessa formuleringar, eller helt enkelt skrota dem. Det är vad jag föreslår.

Anf. 53 MARKUS WIECHEL (SD):

Fru ordförande! Det är onekligen stor skillnad på de formuleringar som kabinettssekreteraren har i dag i jämförelse med formuleringarna i utrikesutskottet i går, och det uppskattas verkligen. I går var det inte alls lika skarpt.

Samtidigt får det, precis som andra har nämnt, inte råda något tvivel om att det finns en aggressiv part i detta läge. Det är Kina och inte Taiwan. Även jag vill understryka att enstaka ord spelar väldigt stor roll.

Anf. 54 MATHIAS TEGNÉR (S):

Fru ordförande! Jag hade inte tänkt säga någonting i den här frågan, men jag tycker ändå att detta är värt att nämna.

Jag har varit borta från EU-nämnden under en period, men jag har suttit här tidigare. En del saker förefaller ha förändrats, vilket ju ibland är till det bättre och ibland till det sämre.

Jag delar förvisso flera av ledamöternas engagemang när det gäller de hot som Kina framför mot Taiwan. Jag tror ändå att det är viktigt – och jag tror att flera av ledamöterna kommer att märka detta under den kommande mandatperioden – att nämnden inte ägnar sig åt att ge bokstavsmandat till regeringen. Det gör att vår regering, oavsett vilka som företräder den, blir mindre effektiv i EU.

Jag tror att EU-nämnden i framtiden behöver överväga hur man arbetar för att Sverige ska ha en så effektiv regering som möjligt. Den lösning som Sverige – och även Danmark – har, kopplat till EU-nämnden, är extremt effektiv. Den gör att Sveriges åsikter är väl förankrade i hela Sveriges riksdag. Detta ska vi värna och vara stolta över, men det är viktigt att EU-nämnden tar ansvar och inte ger bokstavsmandat till regeringen.

Anf. 55 REBECKA LE MOINE (MP):

Jag vill ansluta mig till andra ledamöters önskan att hålla fast vid de orden. Jag menar att det måste vara helt i sin ordning med tanke på att detta var uppe i utrikesutskottet och man fick bilden av att orden skulle bytas ut på det här sättet. Jag vill alltså ansluta mig till denna skara.

Anf. 56 JOAR FORSSELL (L):

Det är ju intressant med de här mer konstitutionella diskussionerna. Det här handlar ju inte om ord. Det här handlar inte om att ”aggressiv”, ”framåtlutad” och ”själsäker” är likvärdiga ord eller om att vi vill ge bokstavsmandat för ett av dessa ord, utan det handlar om att de har fullständigt olika konnotationer och tonalitet. Det handlar faktiskt om politik och om sakpolitiskt innehåll.

I utrikespolitiken är det ju viktigt vilka konnotationer, tonaliteter och associationer man har till olika ord. När det gäller Kina finns det en stor risk för att Sverige och hela västvärlden går i samma fälla som i fallet med Ryssland genom att inte våga vara tillräckligt framåtutad och självsäker i sin kommunikation med Kina och därmed låta Kina vara alltför aggressivt.

Jag är inte fastbunden vid att vilja ge ett ordagrant mandat gällande ”aggressiv”. Jag skulle kunna tänka mig ”vanvettigt” eller ”oacceptabelt”. Det finns en massa andra ord som har liknande tonalitet och konnotationer. Det viktiga här är ju att markeringen mot Kina måste vara absolut och fullständigt glasklar och att inget som helst utrymme lämnas för att tolka den som någonting annat än fullständig kritik mot Kinas agerande.

Det måste också stå utom allt tvivel att vi låter vår politik på det här området vara värderingsstyrd och att den inte handlar om goda relationer med Kina utan om att markera i de här frågorna.

Det handlar alltså inte om bokstavsmandat utan om det sakpolitiska innehåll som kommer till uttryck genom den tonalitet man använder.

Anf. 57 ORDFÖRANDE:

Jag tror inte att vi ska ha en konstitutionell diskussion om bokstavsmandat just i dag. Vi kommer inom kort att ha en utbildning rörande de olika saker som vi har att hantera här i EU-nämnden.

Detta är en samlad diskussion och en inriktning som regeringen, under sitt politiska ansvar, ska ta med sig.

Anf. 58 MATHIAS TEGNÉR (S):

Med medskicket att den här frågan ska diskuteras senare stryker jag mig från talarlistan.

Anf. 59 Kabinettssekreterare ROBERT RYDBERG:

Jag tänker inte delta i denna intressanta konstitutionella diskussion, även om jag känner stark sympati för en typ av förhållningssätt i diskussionen.

När vi fortsätter att tala om Kina vill jag konstatera att det inte finns någon medlemsstat i EU som har ett lika tydligt, fast och principiellt förhållningssätt när det gäller exempelvis Kinas övergrepp mot demokratiska rättigheter och mänskliga rättigheter eller Kinas agerande i Xinjiang, Tibet, Hongkong och så vidare.

Det var ingen slump att det var Sverige, Finland, Danmark och Litauen som var de enda EU-länder som vid det senaste mötet i FN:s råd för mänskliga rättigheter stod som formella förslagsställare i frågan om uppföljning av MR-kommissariens utomordentligt viktiga rapport om kinesiska kränkningar av mänskliga rättigheter i Xinjiang. De tre nordiska EU-medlemmarna och Litauen var de enda. Vi gjorde betydande ansträngningar för att få övriga EU-medlemmar att ansluta sig till detta, men det var tyvärr inte framgångsrikt.

Vi hade ett tydligt intryck av att det bakom detta låg överväganden om andra viktiga aspekter i ländernas bilaterala relationer med Kina. Vi har tagit upp detta och den bristande kraft som EU visade på denna punkt, också därför att det tyvärr ledde till det beklagliga misslyckandet i MR-rådet, där vårt förslag om en formell uppföljning av MR-kommissariens

rapport om utvecklingen i Xinjiang röstades ned. Det avgavs fler nej-röster än ja-röster.

Jag säger detta inte därför att det är en enskild händelse eller ett enskilt fall utan därför att det är en utomordentligt tydlig illustration av förhållandet att Sverige tillsammans med de övriga nordiska EU-länderna har en ledande ställning i den här typen av diskussioner i EU. Det kommer inte heller i diskussionen på måndag i Luxemburg att råda något tvivel om att detta är det svenska förhållningssättet.

Vi kan diskutera enskilda ord. Vi kan diskutera ett ord som jag inte har använt i dag, nämligen ”framåtlutad”. Vi kan diskutera ordet ”självsäkert” kontra ordet ”aggressivt”. Jag vill säga att ordet ”aggressivt” i ett antal olika sammanhang är det mest pregnanta och korrekta uttrycket för att beskriva Kinas agerande.

Det finns faktiskt andra sammanhang, till exempel när det gäller uppträdande i internationella handelsförhandlingar av olika slag, där det enligt min blygsamma uppfattning vore en överdrift att påstå att den kinesiska förhandlingspositionen är aggressiv. Den är självsäker på samma sätt som måhända den amerikanska eller den europeiska förhandlingspositionen i ett sådant sammanhang är självsäker.

När vi talar om utvecklingen i Taiwansundet eller om utvecklingen i Kinas relationer med Indien, där tio meter av indiskt territorium varje år läggs under kinesisk kontroll, är naturligtvis ett ord som ”självsäkert” inte det adekvata uttrycket. Här är ”aggressivt” det adekvata uttrycket.

Jag tror, sammantaget, att det inte finns någon tvekan om var Sverige står i dessa frågor. Det kommer heller inte att finnas någon tvekan bland våra EU-partner om var Sverige står. Det är min förhoppning att så kommer att vara fallet också framöver.

Anf. 60 ORDFÖRANDEN:

Jag tackar för klargörandet.

Jag har inte uppfattat att det finns några olika uppfattningar när det gäller denna inriktning. Efter den här ganska omfattande diskussionen kan man väl säga att det finns en samlad inställning.

Jag tänkte föreslå att jag konstaterar att det, efter denna diskussion, finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till övriga frågor. Finns det något som kabinettsekreteraren vill säga här?

Anf. 61 Kabinettsekreterare ROBERT RYDBERG:

Jag har ingenting att rapportera.

Anf. 62 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi kabinettsekreteraren och hans medarbetare för i dag. Trevlig helg!

§ 3 Jordbruks- och fiskefrågor
Statssekreterare Oskar Magnusson
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och
fiske den 26 september 2022
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
jordbruk och fiske den 17–18 oktober 2022

2022/23:5
14 oktober

Anf. 63 ORDFÖRANDEN:

Jag hälsar statssekreterare Oskar Magnusson med medarbetare välkomna hit. Innan jag lämnar över ordet för återrapporten vill jag se till att alla ledamöter har uppmärksammat att vi har fått en reviderad kommenterad dagordning, vilket vi kommer tillbaka till alldeles strax.

Anf. 64 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON:

Fru ordförande! Jag tänkte inte säga så mycket om återrapporten; ni ska ha fått handlingarna, och vi är beredda att svara på frågor.

Anf. 65 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor. Vi tackar för informationen.

Vi går över till information och samråd inför mötet den 17–18 oktober 2022. Först har vi dagordningspunkt 3, Rådets förordning om fastställande för 2023 av fiskemöjligheter i Östersjön.

Anf. 66 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON:

Fru ordförande! Rörande denna punkt hade vi en överläggning med riksdagen i går. Jag vill därför informera nämnden om att regeringen efter överläggningen med miljö- och jordbruksutskottet har gjort ett förtydligande i den kommenterande dagordningen. Som nämndes inledningsvis ska den vara utskickad till nämndens ledamöter. Regeringens avsikt är att agera i linje med detta.

När det gäller beslut om förvaltningsåtgärder är det regeringens övergripande målsättning att åtgärder ska beslutas i linje med den gemensamma fiskeripolitikens mål och principer. Utifrån detta är regeringen generellt positiv till den övergripande inriktningen i kommissionens förslag, och regeringen avser att verka för att regeringens övergripande målsättning också återspeglas i den slutliga kompromissen och i ett förhandlingsresultat som ligger så nära kommissionens förslag som möjligt.

Min bedömning är att Sverige genom att under många år ha varit en konstruktiv förhandlingspart också har bidragit till att en majoritet av bestånden i Östersjön under de senaste åren har fiskats på en långsiktigt hållbar nivå, med beaktande av den fleråriga förvaltningsplanen för Östersjön och grundat på bästa tillgängliga vetenskapliga råd. Detta arbete har bidragit till att många av laxbestånden är i gott skick, även om det fortfarande finns svaga laxbestånd och svaga laxälvar. Även beståndssituationen för rödspätta, skarpsill och strömming i flera områden bedöms av Internationella havsforskningsrådet vara god; biomassanivåerna för dessa bestånd bedöms av ICES ligga på hållbara nivåer.

Fortsatt försiktighet krävs dock om vi ska nå vårt mål om ett långsiktigt hållbart fiske för alla bestånd. För att nå målet kommer det för vissa bestånd att krävas ett ansvarsfullt fiske såväl nästa år som, sannolikt, under kommande år. EU-kommissionen har därför bland annat lagt fram försiktiga förslag vad gäller total tillåten fångstmängd för både strömning i centrala Östersjön och i Bottniska viken, vilket regeringen stöder. För både central strömning och bottnisk strömning har kommissionen föreslagit fiskemöjligheter i enlighet med den allra lägsta punkten i ICES MSY-intervall.

När det gäller framför allt de två torskbestånden och det västra sillbeståndet är beståndssituationen bekymmersam. EU-kommissionen har därför lagt fram försiktiga förslag även när det gäller dessa bestånd, och kommissionens förslag innebär att det som huvudregel är förbjudet med riktat fiske, vilket regeringen stöder.

Vad gäller östlig torsk förväntar vi oss tyvärr inte någon snabb återhämtning, i och med den sammantagna mänskliga aktiviteten i Östersjön – men även på grund av miljösituationen i Östersjön, spridning av parasiter och predation från ökande sälbestånd. Vi har även skarv som påverkar våra fiskbestånd.

Vi är angelägna om att regeringen i dessa kommande förhandlingar ska ha utrymme att fortsätta göra skillnad, detta ur beståndssynpunkt för våra fiske- och beredningsnäringar, för våra fritidsfiskare och besöksnäringar samt för våra kustsamhällen och oss konsumenter! Utöver förslag om TAC har kommissionen föreslagit att fritidsfisket av torsk och lax i Östersjön ska regleras på EU-nivå, detta med hänsyn till beståndssituationen för torsk och till att det finns vissa svaga laxälvar. Fritidsfisket har i dessa fall betydande påverkan på fiskedödligheten för bestånden.

Jag vill här understryka att regeringens ståndpunkt kvarstår gällande att reglering av fritidsfiske i första hand är varje medlemslands ansvar och att EU-lagstiftning på detta område endast bör övervägas i specifika fall och om den kan tillföra mervärde. Givet beståndssituationen och fritidsfiskets påverkan på fiskedödligheten anser dock regeringen att det finns ett mervärde i att proportionerligt reglera fritidsfiske av både torsk och lax i Östersjön inom ramen för denna ettåriga förordning. Tanken med förslaget är att alla aktörer som nyttjar ett bestånd också bör dela på ansvaret och bidra till att fisket sker på ett hållbart sätt.

Slutligen har kommissionen även föreslagit lekfredningsperioder för att skydda torskens lek. Det undantag som gällt i år för dels småskaligt fiske med passiva redskap efter annat än torsk, dels lokalt sillfiske för humankonsumtion föreslås fortsätta gälla även nästa år. Regeringen stöder kompletterande åtgärder som är i linje med fleråriga planer och anser att lekstängningsperioder ska vara ändamålsenliga, grundas på bästa tillgängliga vetenskap och inte oproportionerligt drabba det svenska fisket och beredningsindustrin negativt. Mot denna bakgrund stöder regeringen kommissionens förslag att skydda torskens lek.

Regeringen välkomnar också att kommissionen i sitt förslag har tagit hänsyn till det lokala fisket och de företag som bereder fisk för human konsumtion. Detta är mycket viktigt för berörda kustsamhällen, och det var en viktig fråga för regeringen vid förhandlingarna 2020. Regeringen kommer således att verka för att utformningen av lekfredningsperioderna är så nära kommissionens förslag som möjligt.

Jag ska avsluta genom att upprepa det jag sa inledningsvis, nämligen att jag är angelägen om att regeringen i de kommande förhandlingarna ska kunna fortsätta att göra skillnad och fortsätta förbättra för alla bestånd i Östersjön men även bidra till att vårt fiske och våra beredningsföretag – i synnerhet vårt lokala kustnära fiske och våra lokala beredningsföretag – kan finnas kvar.

Jag vill också påminna om att beslut fattas av rådet med kvalificerad majoritet och som ett paket, alltså inte bestånd för bestånd. Om Sverige skulle ställa sig helt utanför i en fråga skulle effekten av detta bli att Sverige riskerar att inte heller kunna påverka utgången vad gäller andra arter eller bestånd av intresse för Sverige. Det är således viktigt att kunna göra en sammantagen bedömning av paketet som sådant.

Jag går nu inte in mer i detalj på detta utan svarar på eventuella frågor.

Anf. 67 JOHN WIDEGREN (M):

Fru ordförande! Jag tackar statssekreteraren för ett bra samarbete i går, både på mötet och under kvällen, och för det nya förslaget. Jag tycker att det är balanserat och bra. Självklart kan man hitta detaljer i det här, men precis som statssekreteraren säger måste det finnas en möjlighet för regeringen att vara spelbar och göra nytta i detta.

I det förslag till ny, reviderad ståndpunkt som vi har fått i dag är det som Moderaterna i går föredrog för M, KD, SD och L väl inbakat och omhändertaget. Det känns skönt att vi har en stor samsyn i fiskefrågorna. Det kommer framöver att krävas ett stort samarbete både från EU:s sida och från länderna runt Östersjön för att hantera detta. Östersjön är fortfarande i ett mycket allvarligt läge. Fiskebestånden i Östersjön är i ett allvarligt läge, vilket delvis beror på ett oansvarigt fiske. Det beror även på sälen, på skarven och på utsläpp; det finns ett antal olika biologiska faktorer.

Det kommer alltså att krävas hårt arbete framöver, men jag tycker att det känns bra att vi har en så stor samsyn kring fisket just nu. Därför vill vi ge vårt stöd till den ståndpunkt regeringen har lagt fram här i dag.

Anf. 68 REBECKA LE MOINE (MP):

Det vi nu ska besluta om är regeringens ståndpunkt gällande fiskekvoter. Det handlar om Östersjön, vilket är ett hav som är på väg mot ekologisk kollaps.

Förslaget har förbättrats något sedan överläggningen i MJU, vilket vi i Miljöpartiet är väldigt tacksamma för. Regeringen vill nu till exempel att fiskemöjligheterna i högre grad bör utformas utifrån en försiktighetsansats. Det är bra, men det är inte tillräckligt. Försiktighetsansatsen bör nämligen vara själva utgångspunkten i förvaltningen.

En annan skillnad är att regeringen menar att fiskemöjligheten på sikt kan behöva vara mer återhållsam än i kommissionens förslag, i synnerhet vad gäller strömming i Bottenviken. Det är som sagt bra, men även detta är otillräckligt eftersom fiskekvoterna måste skäras ned radikalt så snabbt som möjligt och inte på sikt. Senast i går kom WWF med en rapport som visar att överfisket har ökat och nu är 18 gånger större än för 50 år sedan.

Östersjöns ekosystem har pressats och stressats av miljögifter, klimatförändringar och övergödning. Vi menar att ekosystemens livskraft

hela tiden ska vara utgångspunkt i all verksamhet och förvaltning. Vad gäller fisket ska det kustnära, småskaliga fisket för humankonsumtion ha företräde, det vill säga en radikal förändring från nuläget där ett tjugotal trålare dammsuger Östersjön för att mala ned fisken till fiskmjöl som går till fiskodlingar och minkfarmar. Det stämmer att det finns många faktorer som gör läget väldigt komplext, men det vi beslutar om nu är just fiskekvoter – och fisket har en avgörande roll för hur ekosystemet Östersjön mår.

Vi vill att hela Östersjön ska få ett skydd. Vi vill återinföra ett stopp för industrifisket. För 30 år sedan hävdades det förbudet med hänvisning till att fisket var i gott skick. I dag har vi bevis, svart på vitt, på att det inte är i gott skick. Ändå fortsätter vi tillåta industrifisket. Någonstans tror jag att vi inte kan förändra detta. Det kan vi, men det krävs en politisk vilja. Där skulle Sverige och regeringen kunna driva på. Vi skulle kunna ta ett initiativ till en avvecklingsplan för industrifisket.

Till dess bör vi också minska kvoterna. Forskningen säger att vi behöver minska fisket på de kommersiella bestånden med mellan 50 och 80 procent, förutom de bestånd som skulle kräva en nollkvot – till exempel lax, torsk och västlig sill.

För laxen föreslår kommissionen att 60 000 ton ska fiskas upp. Vi föreslår att ingen lax ska fiskas upp. Kommissionen föreslår små kvoter på torsk och västlig sill men också att vi ska kunna tillåta bifångster på dessa. Vi föreslår nollkvoter och att inga bifångstkvoter på torsk och västlig sill ska tillåtas.

De höga kvoterna för skarpsill i Östersjön är väldigt problematiska. Det finns stora risker att även sill och strömming fångas, eftersom de fiskas tillsammans. Här borde kvoterna sänkas, då det i praktiken är omöjligt att veta hur mycket av varje fiskart som fiskas upp när de fiskas vid samma tillfälle.

Vi menar också att fiskekvoterna måste spegla att det finns stora osäkerheter kopplade till uppskattningar av beståndens storlek, men också felrapporteringar och fusk.

Jag vill också nämna att EU-parlamentet och EU:s ombudsman har kritiserat öppenheten i processerna i dessa frågor. Vi menar att det är en väldigt viktig fråga och uppmanar regeringen att verka för bättre transparens i överläggningarna om fiskekvoterna och andra fiskerelaterade frågor inom EU samt inom Baltfish.

Anf. 69 ORDFÖRANDE:

Miljöpartiet har ju haft en avvikande ståndpunkt i nämnden. Det här var alltså en sammanfattning av den, eller hur?

Anf. 70 REBECKA LE MOINE (MP):

Precis.

Anf. 71 JOAR FORSSELL (L):

Även vi har en avvikande ståndpunkt som vi följer upp. Vi tycker inte att man har bakat in den i tillräckligt hög grad här.

På de sju haven gäller ju allmänningens tragedi. Tyvärr kommer väl inte EU i något scenario i närtid att privatisera vattnet. I väntan på det, eller i brist på det, behöver vi ha ganska tuffa regler för hur fiske får gå till,

eftersom alla har incitament att fiska upp den sista fisken först så länge man inte har ett tufft regelverk.

Vi menar att det är dags att som en akut åtgärd ha en paus för allt fiske med aktiva redskap, trollning – förlåt, trålning. Trollning får man inte heller ägna sig åt för mycket, eller på havet får man kanske det. Men trålning vill vi inte ha, och det gäller hela Östersjön och alla arter. Det lämnar utrymme för att använda andra typer av verktyg, passiva verktyg, och ha det kustnära fisket kvar. Men det fiske som sker i enorma volymer och på ett sätt som verkligen förstör Östersjön och förstör fiskebestånden måste stoppas. Det handlar om att vi vill minska bifångsterna, minska de enorma uttag som görs på relativt små ytor och se till att det är enkelt att bevaka. Det är ju ett problem i fiskeripolitiken generellt att det är svårt att följa upp. Sedan kan man behöva undantag för mer småskaligt fiske. Det finns exempel på Österlen, i Blekinge med mera.

Men i grunden behöver trålfisket stoppas, helt enkelt. Därför följer vi upp vår avvikande ståndpunkt.

Anf. 72 DANIEL RIAZAT (V):

Det här är inte mitt specialområde, men från Vänsterpartiet har vi också haft en avvikande ståndpunkt i miljö- och jordbruksutskottet där vi menar att såväl kommissionens förslag som regeringens ställningstagande är något slags minimum, egentligen kanske under minimum, av vad som behövs i dag. Sanningen är ju, som Miljöpartiets Rebecka le Moine också anförde, att vi har passerat tiden för att kunna avvakta och vänta med vissa av kvotnivåerna, nollkvoter och liknande.

Från vår sida ser vi tydligt, vilket vi också har sagt i vår avvikande ståndpunkt – jag ska inte läsa upp hela utan bara hänvisa till den – att det kommer att behövas nollkvoter och begränsningar i kvoterna på ett helt annat och betydligt skarpare sätt än det som kommissionen föreslår och det som regeringen anför här. Därför vill vi också hålla fast vid vår avvikande ståndpunkt från miljö- och jordbruksutskottet.

Anf. 73 MARTIN KINNUNEN (SD):

Fru ordförande! Vi välkomnar att statssekreteraren på ett bra sätt har tagit till sig av det vi förde fram från samarbetspartierna i går. Jag har dock en undran. En av de nya formuleringarna i ståndpunkten är ”i synnerhet då det gäller strömming i Bottenviken”. Det finns ju ett stort finskt intresse där. Kan statssekreteraren säga någonting om hur Finland ser på fisket just i Bottenviken?

Anf. 74 MAGNUS BERNTSSON (KD):

Jag ska bara kort meddela att vi från kristdemokratisk sida är tacksamma över den omarbetning som gjordes efter mötet i miljö- och jordbruksutskottet och därmed stöder förslaget.

Anf. 75 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON:

Ordförande! Tack för både stöd till ändringar och en del frågor! Jag ska försöka besvara lite av dem. Jag ska börja med att säga detta inte heller är mitt specialområde, men jag har god hjälp med mig. Tillsammans ska vi nog reda ut det här.

Som jag sa i går i miljö- och jordbruksutskottet är det ett försiktighetsförslag som kommissionen har lagt fram. På totalen är det minus 16 procent av de nivåer som vi ligger på innevarande år. För de två torskbestånden är det ett förbud mot riktat fiske även 2023 som föreslås. Vad gäller både den centrala strömmingen och strömmingen i Bottniska viken ligger kommissionens förslag på den allra lägsta punkten i ICES MSY-intervall.

Det är alltså ett försiktighetsförslag som har lagts fram. Det är också ett förslag som det, när vi har stämt av det både med vår expertmyndighet HaV och med näring och svenska NGO:er, finns ett nästan unisont stöd för. Det ligger såklart också till grund för att vi landar i att vi tycker att det är försiktigt och något som regeringen vill stötta.

En konkret fråga gällde Finland, som har ett stort intresse av att fiska strömming i Bottniska viken. Den information vi har är att de i den delen stöttar kommissionens förslag.

Jag tror inte att det var så många fler konkreta frågor. Skulle jag ha glömt något får ni gärna återkomma. Annars hoppas jag att jag har kommenterat det centrala. Jag uppfattade också att vi hanterat de synpunkter som fanns i går i miljö- och jordbruksutskottet på ett bra sätt som också får stöd här.

Anf. 76 ORDFÖRANDEN:

Då kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt, med avvikande ståndpunkter anmälda från Miljöpartiet, Liberalerna och Vänsterpartiet.

Då går vi in på dagordningspunkt 4, Iccats årsmöte 2022. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 77 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON:

Fru ordförande! Dagordningspunkten avser ett åsiktsutbyte inför årsmötet för den internationella kommissionen för bevarande av tonfisk i Atlanten, Iccat, i november 2022. Detta är alltså inte en beslutspunkt på rådet.

Vid rådsmötet den 17–18 oktober förväntas medlemsländerna ge riktlinjer för en EU-position till Iccats årsmöte i mitten av november. I internationella sammanhang är det ju kommissionen och inte enskilda medlemsländer vart för sig som företräder EU, detta eftersom det råder exklusiv kompetens i fiskerifrågor.

Regeringen anser att EU i förhandlingarna ska sträva efter att uppnå målen och principerna i den gemensamma fiskeripolitiken, inte minst målet om maximal hållbar avkastning.

Anf. 78 ORDFÖRANDEN:

Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Nu går vi in på jordbruk och dagordningspunkt 5, Handelsrelaterade jordbruksfrågor. Det är en informations- och diskussionspunkt och en återkommande fråga.

Anf. 79 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON:

Fru ordförande! På rådsmötet väntas kommissionen gå igenom aktuella handelsrelaterade jordbruksfrågor i sedvanlig ordning, bland annat WTO-förhandlingarna och pågående frihandelsförhandlingar.

På WTO-ministermötet i somras stod global livsmedelsförsörjning högt på dagordningen. Handelsministrarna kom överens om en deklaration om livsmedelsförsörjning samt fattade ett beslut om att World Food Programme undantas från exportrestriktioner vid sina uppköp. Arbetet med att reformera WTO:s jordbruksavtal fortsätter.

Gällande frihandelsförhandlingarna nåddes en överenskommelse med Nya Zeeland i slutet av juni, vilket välkomnades av regeringen. I övrigt pågår förhandlingar med bland annat Australien och Indonesien.

Anf. 80 ORDFÖRANDE:

Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går till dagordningspunkt 6, Marknadssituationen, särskilt efter invasionen av Ukraina. Det är en informations- och diskussionspunkt och en återkommande fråga.

Anf. 81 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON:

Fru ordförande! Det här är en dagordningspunkt som känns igen och som tyvärr troligen också kommer att följa med oss framgent, såväl under hösten som nästa år.

Livsmedelsförsörjningen globalt har påverkats kraftigt av Rysslands invasion av Ukraina. Ordförandeskapet kommer på rådet att ställa två frågor till medlemsstaterna. Den första är vilka erfarenheter medlemsstaterna har av de åtgärder kommissionen vidtagit för att hantera situationen, särskilt det exceptionella krisstödet inom ramen för marknadsordningen och det temporära krisstödet under statsstödsregelverket.

Regeringen ser positivt på att kommissionen har arbetat snabbt med att vidta åtgärder och skapa undantag för att mildra effekterna på kort sikt. Regeringens erfarenheter från förberedelserna och genomförandet av de krisåtgärder som har vidtagits så här långt är goda.

Den andra frågan är hur medlemsstaterna bedömer påverkan av de kraftigt ökade priserna på insatsvaror i jordbruket, i synnerhet gödningsmedel, samt vilka åtgärder medlemsstaterna anser är lämpliga för att adressera tillgången på insatsmedel.

Regeringen konstaterar att det finns fortsatta utmaningar med såväl tillgång till som höga priser på insatsvaror, särskilt gällande foder, energi och gödsel.

Det är positivt att kommissionen har öppnat för ett antal initiativ med sikte på förbättrad tillgång på gödselmedel. Det handlar om borttagande av tullavgifter för urea och ammoniak samt en möjlig prioritering av gas för framställningen av handelsgödsel. EU-kommissionen kommer även att presentera en strategi för att säkra gödseltillgången på kort och lång sikt.

Regeringen anser att det är viktigt att vidta åtgärder för att på sikt minska beroendet av fossil energi och råvaror från ändliga resurser för att säkra tillgången till handelsgödsel framöver. Gemensamma forskningsinsatser inom EU är ett exempel på sådant som kan påskynda denna omställning.

Regeringen är även positiv till ytterligare väl avvägda åtgärder för att motverka negativ påverkan på livsmedelsförsörjningen i EU. Vid nya förslag är det viktigt att analysera och ta ställning till eventuella åtgärder från fall till fall.

Regeringen anser vidare att kommissionen kontinuerligt har en viktig roll i att övervaka marknaden och säkerställa fungerande handelsflöden. Det gäller även att agera som en stark kraft för att motverka restriktioner i handeln med jordbruksprodukter.

Anf. 82 JOHN WIDEGREN (M):

Fru ordförande! Jag har ingen avvikande ståndpunkt; jag har ett medskick inför mötet.

Det här är en ståndpunkt som vi har jobbat med och malt fram och tillbaka många gånger eftersom den är återkommande. Jag tycker att det är bra, och jag tycker att de strategier är bra som är på gång på EU-nivå vad gäller gödseltillgång och så vidare.

Sverigedemokraterna tog upp det löst i går, till exempel gällande förslag som nu finns i Farm to Fork. Men på det stora hela behöver man nog på ett annat sätt se över de konsekvensanalyser som finns av befintlig politik på EU-nivå vad gäller livsmedelsproduktionen men även av de förslag som nu hela tiden dyker upp i krissituationerna som finns och uppstår, både vad gäller tillgång på insatsmedel och att marknaden fungerar.

Man behöver hela tiden och återkommande göra konsekvensanalyser, för det får inte bli så att EU på grund av sin egen dumhet, rent ut sagt, minskar livsmedelsproduktionen i det läge som vi befinner oss i nu. EU bör se till att med diverse strategier åtminstone hålla produktionen lika stor men helst öka produktionen av livsmedel inom unionen.

Det är alltså mer av ett medskick för att betona vikten av konsekvensanalyser av befintliga förslag och även nya förslag som uppkommer under krisens väg så att man lyssnar på dem.

Anf. 83 STAFFAN EKLÖF (SD):

Fru ordförande! Jag vill bara påpeka att John Widegrens inspel var mycket klokt.

I övrigt hänvisar jag till de medskick som vi gjorde i miljö- och jordbruksutskottet om procentmålen i strategin från jord till bord och om vikten av ett moderniserat regelverk för modern växtförädling.

Anf. 84 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON:

Fru ordförande! Jag tackar för inspelen och medskicken. Det tar vi såklart till oss. Det är också något som vi har diskuterat här tidigare, under våren. Jag uppfattar att det är en levande diskussion såväl inom EU-systemet som på de rådsmöten som hålls. Den här situationen drabbar ju medlemsländerna på likartade sätt, och man står inför likartade utmaningar.

Jag tycker också att kommissionen har tagit detta till sig. Vi har ju sett några exempel på åtgärder som föreslagits vad gäller växtföljdskrav, odling på mark som ska ligga i träda och så vidare. Det kommer säkert att behöva vara en fortsatt diskussion där man såklart behöver ha de kortsiktiga effekterna klara för sig och med i bedömningen men också se

att ett minskat beroende av fossila råvaror och andra insatsvaror är något som på lång sikt bygger robusthet och oberoende gentemot en oberäknelig omvärld.

2022/23:5
14 oktober

Anf. 85 ORDFÖRANDEN:

Då kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då har vi bara en dagordningspunkt kvar, och det är nummer 6, Övriga frågor. Finns det något på den punkten, statssekreteraren?

Anf. 86 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON:

Det finns det. Jag tänkte inte säga så mycket om det, men vi är beredda att svara på frågor på de punkter som finns med.

Anf. 87 ORDFÖRANDEN:

Ingen har begärt ordet.

Då tackar vi statssekreteraren och medarbetare för deltagandet här i dag och önskar glad helg.

Anf. 88 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON:

Tack till er, trevlig helg och lycka till med mandatperioden som ligger framför er!

Innehållsförteckning

§ 1 Allmänna frågor	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	1
Anf. 5 JOAR FORSSELL (L)	2
Anf. 6 MARTIN KINNUNEN (SD)	2
Anf. 7 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 8 JOAR FORSSELL (L)	2
Anf. 9 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	2
Anf. 10 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 11 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	3
Anf. 12 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 13 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	3
Anf. 14 REBECKA LE MOINE (MP).....	4
Anf. 15 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	4
Anf. 16 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 17 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	4
Anf. 18 JOAR FORSSELL (L)	5
Anf. 19 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 20 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	6
Anf. 21 JOAR FORSSELL (L)	6
Anf. 22 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 23 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	6
Anf. 24 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 25 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	7
Anf. 26 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 27 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	7
§ 2 Utrikes frågor	8
Anf. 28 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 29 Kabinetssekreterare ROBERT RYDBERG	8
Anf. 30 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 31 Kabinetssekreterare ROBERT RYDBERG	8
Anf. 32 LEIF NYSMED (S).....	9
Anf. 33 DANIEL RIAZAT (V).....	9
Anf. 34 Kabinetssekreterare ROBERT RYDBERG	10
Anf. 35 DANIEL RIAZAT (V).....	11
Anf. 36 MALIN BJÖRK (C).....	12
Anf. 37 Kabinetssekreterare ROBERT RYDBERG	12
Anf. 38 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 39 Kabinetssekreterare ROBERT RYDBERG	12
Anf. 40 MARTIN KINNUNEN (SD)	14
Anf. 41 Kabinetssekreterare ROBERT RYDBERG	15
Anf. 42 ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 43 Kabinetssekreterare ROBERT RYDBERG	15
Anf. 44 STEFAN OLSSON (M).....	16
Anf. 45 Kabinetssekreterare ROBERT RYDBERG	16
Anf. 46 ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 47 DANIEL RIAZAT (V).....	16

Anf. 48	JOAR FORSSELL (L)	16
Anf. 49	MALIN BJÖRK (C)	17
Anf. 50	Kabinettssekreterare ROBERT RYDBERG	17
Anf. 51	LEONID YURKOVSKIY (SD)	17
Anf. 52	DANIEL RIAZAT (V)	17
Anf. 53	MARKUS WIECHEL (SD)	18
Anf. 54	MATHIAS TEGNÉR (S)	18
Anf. 55	REBECKA LE MOINE (MP)	18
Anf. 56	JOAR FORSSELL (L)	18
Anf. 57	ORDFÖRANDEN	19
Anf. 58	MATHIAS TEGNÉR (S)	19
Anf. 59	Kabinettssekreterare ROBERT RYDBERG	19
Anf. 60	ORDFÖRANDEN	20
Anf. 61	Kabinettssekreterare ROBERT RYDBERG	20
Anf. 62	ORDFÖRANDEN	20
§ 3	Jordbruks- och fiskefrågor	21
Anf. 63	ORDFÖRANDEN	21
Anf. 64	Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON	21
Anf. 65	ORDFÖRANDEN	21
Anf. 66	Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON	21
Anf. 67	JOHN WIDEGREN (M)	23
Anf. 68	REBECKA LE MOINE (MP)	23
Anf. 69	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 70	REBECKA LE MOINE (MP)	24
Anf. 71	JOAR FORSSELL (L)	24
Anf. 72	DANIEL RIAZAT (V)	25
Anf. 73	MARTIN KINNUNEN (SD)	25
Anf. 74	MAGNUS BERNTSSON (KD)	25
Anf. 75	Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON	25
Anf. 76	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 77	Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON	26
Anf. 78	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 79	Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON	26
Anf. 80	ORDFÖRANDEN	27
Anf. 81	Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON	27
Anf. 82	JOHN WIDEGREN (M)	28
Anf. 83	STAFFAN EKLÓF (SD)	28
Anf. 84	Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON	28
Anf. 85	ORDFÖRANDEN	28
Anf. 86	Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON	29
Anf. 87	ORDFÖRANDEN	29
Anf. 88	Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON	29